

ESBLcarba

Information till patienter och närstående

Många frågor dyker upp när man får beskedet att man är bärare av ESBL_{carba} bildande bakterier. I den här broschyren får du några svar och dessutom tips om vem du kan vända dig till om du har fler frågor.

Vad är ESBL_{carba} bildande bakterier?

ESBL_{carba} betyder "extended spectrubetalactamases med karbapenemasaktivitet". Det är ämnen (enzym) som kan bildas av tarmbakterier. Dessa ämnen bryter ner de flesta vanliga antibiotikasorter. Därmed får ESBL_{carba}-bildande bakterier motståndskraft (resistens) mot sådana antibiotika. De är därför betydligt svårare att behandla om de skulle orsaka en infektion. Alla människor har bakterier i tarmen, den så kallade normala tarmfloran. Den är nödvändig för att bryta ner mat och viktig för immunförsvaret. ESBL_{carba}-bildande bakterier är tarmbakterier som kan ingå i tarmfloran under kortare eller längre tid.

Var finns ESBL_{carba} bildande bakterier?

Vanligtvis förekommer bakterien i avföringen utan att ge upphov till sjukdom.

Du är då "bärare" av bakterierna. De kan orsaka sjukdom oftast i urinvägarna och någon gång också allvarigare infektioner i blodet eller sårinfektioner.

ESBL_{carba} bildande bakterier upptäcks genom bakteriologisk odling.

När behövs behandling?

Är du enbart bärare av bakterien behöver du ingen behandling. Om bakterien orsakar en symtomgivande infektion i till exempel urinvägarna och du får feber går det att behandla med antibiotika.

Det finns färre antibiotika att välja mellan, därför kan behandlingen bli mer komplicerad. Antibiotikan kan då behöva ges direkt i blodet.

Det är viktigt att du informerar den läkare du går till om ditt bärarskap för att du ska få rätt behandling för din infektion och minska risken att de sprids till andra.

Bärarskap av ESBL_{carba} bildande bakterier får aldrig försena eller förhindra din övriga vård, undersökning eller behandling.

Hur smittar ESBL_{carba} bildande bakterier?

ESBL_{carba} är vanligt förekommande i många länder utanför Sverige, men har under de senaste åren även ökat här i landet.

Vård på sjukhus utomlands utgör den

största risken att smittas av ESBL_{carba}. För att bli bärare av ESBL_{carba}-bildande bakterier måste de komma in i munnen via förorenat vatten eller mat framförallt i samband med utlandsresa.

Vanligaste smittvägen är via personers händer som förorenats vid toalettbesök som sedan sprids vidare till olika ytor som handtag, kranar med mera. Bakterierna kan sedan föras vidare till nästa person som tar på samma ställen.

Vem riskerar att bli smittad av ESBL_{carba} bildande bakterier?

Det finns en ökad risk att bli bärare om man haft olika riskfaktorer som urinkateter, behandlats med respirator, genomgått kirurgiska ingrepp, rikligt våtskande sår, fått antibiotika eller vistats på sjukhus. Vård på sjukhus utomlands innebär också en ökad risk.

Hur kan man undvika spridning av ESBL_{carba} bildande bakterier inom vården?

Din, dina anhörigas och personalens handhygien är viktig. Du ska vårdas på eget rum med egen toalett när du läggs in på sjukhus. Vårdpersonal ska bära skyddande kläder och använda handdesinfektion före och efter kroppskontakt med alla vårdtagare.

Hur ska du som smittbärare göra för att inte smitta dina närstående eller andra personer?

Handhygien är mycket viktig. Använd flytande tvål, egen handduk. Var extra noga med handhygien i följande situationer:

- Innan du börjar laga mat
- Efter toalettbesök
- Om du berört underkroppen, underkläderna, en urinkateter, stomi (konstgjord kroppsöppning) eller sår.
- Efter blöjbyten. Lägg använda blöjor eller liknande material i en plastpåse. Knyt ihop påsen och kassera som vanligt avfall
- Har du diarré bör du efter toalettbesök rengöra tvättställ, kranar, toalettsits och spolknopp och ta bort all synlig avföring med vanligt rengöringsmedel
- Om du har sår, urinkateter eller diarré, bör du inte bada i badkar utan duscha istället. Rengör sedan duschen med rengöringsmedel
- Tvätt av sänglinne och handdukar bör ske vid minst 60 grader. Kläder tvättas vid den temperatur som plagget tål.

Samma regler gäller för anhöriga.

Hur ska du göra vid besök i sjukvården, t.ex. på hälsocentral eller sjukhus?

Det är viktigt att du talar om att du är bärare av ESBL_{carba}-bildande bakterie. Det är för att du ska få bästa möjliga vård och antibiotikabehandling, samtidigt som man minimerar risken för eventuell smittspridning.

Kan du ta emot besök på sjukhuset?

På sjukhus får du ta emot besök på rummet.

Kan du ta emot besök hemma?

Det finns inga hinder att ta emot besök eller att träffa andra personer i hemmet eller på andra platser.

Du kan också ha sex som du brukar.

Kan du bada i bassäng eller besöka SPA?

Om du har sår, urinkateter, diarré eller stomi. Bör du inte bada i bassäng eller besöka SPA. Vid tveksamheter kontakta infektionsmottagningen eller din behandlande läkare.

Kan du bli av med ESBL_{carba} bildande bakterier?

Vanligtvis finns bakterien i tarmen utan att ge symtom. Kontrollprov från avföringen behövs oftast inte utom om du får någon infektion. Du kan inte bli av med ditt bärarskap genom att antibiotikabehandlas.

Har du eller har haft ESBL_{carba}-bildande bakterier rekommenderas du alltid informera om detta vid kontakter med vården!

Är det något annat den närstående ska tänka på?

Deltar du i vården var noggrann med att tvätta händerna och använd handdesinfektion när du kommit i kontakt med urin eller avföring.

Ni kan leva som vanligt i den vardagliga/sociala kontakten med den som är bärare.

Vem kan ge mer information

Kontakta din behandlande läkare på din hälsocentral eller vårdinrättning.

Vill du läsa mer?

www.regiongavleborg.se/vardhygien

www.regiongavleborg.se/smittydd

www.folkhalsomyndigheten.se – skriv ESBL_{carba} i sökrutan

www.vardhandboken.se – skriv ESBL_{carba} i sökrutan

www.1177.se (Sjukvårdsrådgivningen) – skriv ESBL_{carba} i sökrutan

För övrig information

Vårdhygien 026-15 51 65

Smittydd 026- 15 53 08

Infektionsmottagningen 026-15 42 22